

Enter De Akkers, fase 3

rapport 1300

Enter De Akkers fase 3, Gemeente Wierden

Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

M.C.E. Houkes
M. E. van Kruining

Colofon

ADC Rapport 1300

Enter De Akkers fase 3, Gemeente Wierden
Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven

Auteurs: M.C.E. Houkes, M.E. van Kruijning

In opdracht van: Gemeente Wierden
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, april 2008

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
R. Torremans

ISBN 978-90-6836-290-9

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033-299 81 81
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Algemeen	7
1.2 Vooronderzoek	7
1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen	7
1.4 Opzet van het rapport	8
2 Methoden	9
3 Resultaten	11
3.1 Fysisch geografisch onderzoek	11
3.2 Sporen en structuren	11
3.3 Vondstmateriaal	12
4 Synthese	13
4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	13
5 Conclusie	14
5.1 Waardering van de vindplaats	14
Literatuur	15
Lijst van afbeeldingen en tabellen	15
Bijlage 1 Alle sporen kaart proefsleuven 1, 2 en 3	
Bijlage 2 Alle sporen kaart proefsleuf 4	

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET ONDERZOEKSGBIED

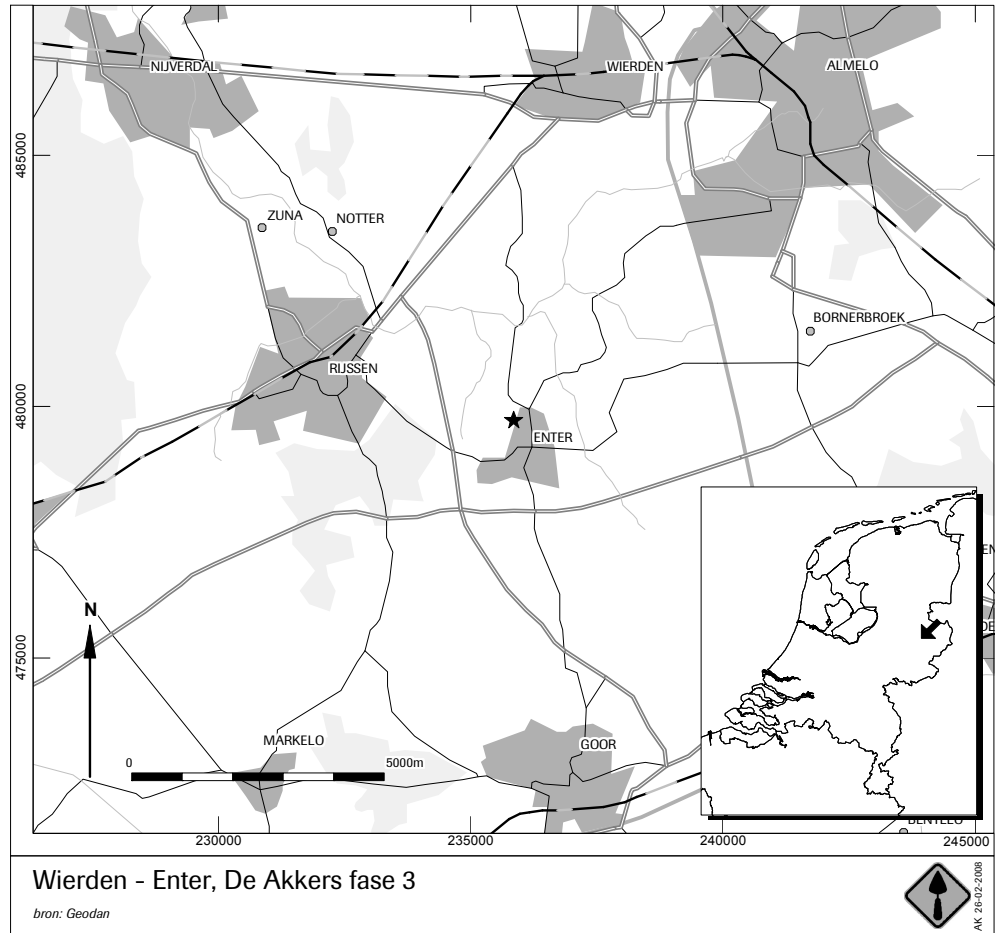
<i>Provincie:</i>	Overijssel
<i>Gemeente:</i>	Wierden
<i>Plaats:</i>	Enter
<i>Toponiem:</i>	De Akkers fase 3
<i>Kadastrale gegevens:</i>	nvt
<i>Kaartblad:</i>	28D
<i>Coördinaten:</i>	zw: 235.824/479.715, zo: 235.888/479.724, no: 235.894/479.763, nw: 235.865/479.767
<i>Projectverantwoordelijke:</i>	M.C. Houkes
<i>Bevoegd gezag:</i>	Gemeente Wierden, G.J. Grievink
<i>Deskundige namens het bevoegd gezag:</i>	S. Wentink
<i>ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):</i>	26363
<i>ADC-projectcode:</i>	4108085
<i>Complex en ABR codering:</i>	Nederzetting
<i>Periode(n):</i>	Late prehistorie/middeleeuwen
<i>Geomorfologische context:</i>	Dekzandrug met enkeerdgrond
<i>NAP hoogte maaiveld:</i>	11..26 m + NAP
<i>Maximale diepte onderzoek:</i>	Ca. 1 m -mv
<i>Uitvoering van het veldwerk:</i>	17 en 18 januari 2008
<i>Beheer en plaats documentatie:</i>	Provinciaal depot voor bodemvondsten Overijssel (Deventer)

Samenvatting

In opdracht van Gemeente Wierden is op 17 en 18 januari 2008 een inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd op de locatie Enter De Akkers fase 3. Tijdens dit onderzoek is een vindplaats aangetroffen waarbij de volgende sporen zijn gedocumenteerd. Een zespalige spieker is vermoedelijk in de IJzertijd te dateren. Daarnaast zijn sporen van een dubbele palenrij aangetroffen. Deze palenrij is anders van vorm dan de rijen zoals deze tijdens eerder onderzoek aan de andere zijde van de Zwiksweg zijn aangetroffen. Tenlotte is een nog ongedateerde enkele palenrij aangetroffen. De profielen, vondsten en sporen zijn voldoende intact om de vindplaats het predikaat behoudenswaardig te geven.

Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

PERIODE	TIJD IN JAREN			
Nieuwe tijd	1500	na Chr.	-	heden
Middeleeuwen	450	na Chr.	-	1500 na Chr.
Romeinse tijd	12	voor Chr.	-	450 na Chr.
IJzertijd	800	voor Chr.	-	12 voor Chr.
Bronstijd	2000	voor Chr.	-	800 voor Chr.
Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	5300	voor Chr.	-	2000 voor Chr.
Mesolithicum (Midden Steentijd)	8800	voor Chr.	-	4900 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd)	300.000	voor Chr.	-	8800 voor Chr.

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van Gemeente Wierden heeft ADC ArcheoProjecten een Inventariserend Veldonderzoek (IVO) in de vorm van proefsleuven uitgevoerd voor het plangebied Enter De Akkers fase 3 (afb. 1), in het kader van nieuwbouw. Onderzoek in de directe omgeving van het plangebied heeft aangetoond dat de verwachting voor het terrein als zeer hoog kan worden aangemerkt. Op de locaties kunnen archeologische resten daterend van prehistorie tot middeleeuwen worden aangetroffen. De voorgenomen bouwplannen zullen deze resten aantasten.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 0,7 ha en is momenteel in gebruik als grasland. Het gebied wordt begrensd door de Zwiksweg en Weitakkersweg. In het gebied zijn vier proefsleuven aangelegd met een totale oppervlakte van 415 m².

Het veldwerk is uitgevoerd op 17 en 18 januari 2008. In die periode zijn de proefsleuven aangelegd en onderzocht conform het Programma van Eisen (PvE), dat door H.M. van der Velde is opgesteld.¹ Dit ontwerp is goedgekeurd door S. Wentink van het Oversticht te Zwolle. De vondsten en bijbehorende documentatie die tijdens het IVO zijn verzameld, zijn gedeponerd in het Provinciaal depot voor bodemvondsten Overijssel te Deventer.

Het veldteam bestond uit de volgende personen: M. van Kruining (veldarcheoloog), N. Witmond (veldtechnicus), T. Krol (veldassistent) en H. Brilleman (kraanmachinist van de firma Reko). Senior archeoloog was R. Torremans.

De contactpersoon bij Gemeente Wierden is G.J. Grievink. Het vondstmateriaal is bestudeerd door S. Beckerman (aardewerk) en M. Niekus (vuursteen).

1.2 Vooronderzoek

In de afgelopen jaren (2003 tot en met 2006) is gefaseerd archeologisch onderzoek uitgevoerd in het kader van de nieuwbouwplannen De Akkers fase 1 en 2. Hierbij zijn nederzettingen aangetroffen uit de Late Bronstijd-vroege IJzertijd en Romeinse tijd, een systeem van paalzettingen uit de Middeleeuwen en zijn bovendien sporen teruggevonden van een jachtkamp uit de Federmissesecultuur.² Op basis van deze resultaten konden in het plangebied resten van huisplaatsen uit de IJzertijd en Romeinse tijd verwacht worden, naast een voortzetting van de mogelijke hopplantage uit de Late Middeleeuwen.

1.3 Doel van het onderzoek en onderzoeksvragen

Het IVO in de vorm van proefsleuven heeft tot doel de aard, omvang en kwaliteit (graafheid en conservering) vast te stellen van de vindplaats(en) in het gebied. De resultaten zullen vertaald worden in een advies. Het bevoegd gezag zal naar aanleiding van dat advies een besluit nemen of de locatie behoudenswaardig is, of dat deze vrij gegeven kan worden voor ontwikkeling. Daarnaast moeten gegevens verkregen worden om hetzij verder archeologisch onderzoek mogelijk te maken, hetzij adequate maatregelen voor behoud en beheer te kunnen treffen.

In het PvE zijn verschillende onderzoeksvragen gesteld. Deze worden in dit rapport beantwoord op basis van hetgeen in de proefsleuven is aangetroffen.

De volgende onderzoeksvragen zijn in het PvE gesteld:

- Wat is de horizontale begrenzing, de ligging en de omvang van de archeologische resten?
- Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische grondsporen aanwezig, onder andere van de hopplantage?
- Zo ja, wat is de aard, datering en fysieke kwaliteit van deze grondsporen?
- Welke relatie is te leggen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek?
- Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de vondstdichtheid en hoe is de fysieke kwaliteit van het materiaal?
- Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats?
- Is vervolgonderzoek nodig en welke methoden zouden hierbij kunnen worden ingezet?
- Is er een gelaagdheid in het plaggendek en hoe kan deze geluid worden?
- Wat is de opbouw van het bodemprofiel?

¹ Van der Velde 2007.

² Deeben e.a. 2006, Houkes en van der Velde 2008, Hulst 2003 en 2004.

1.4 Opzet van het rapport

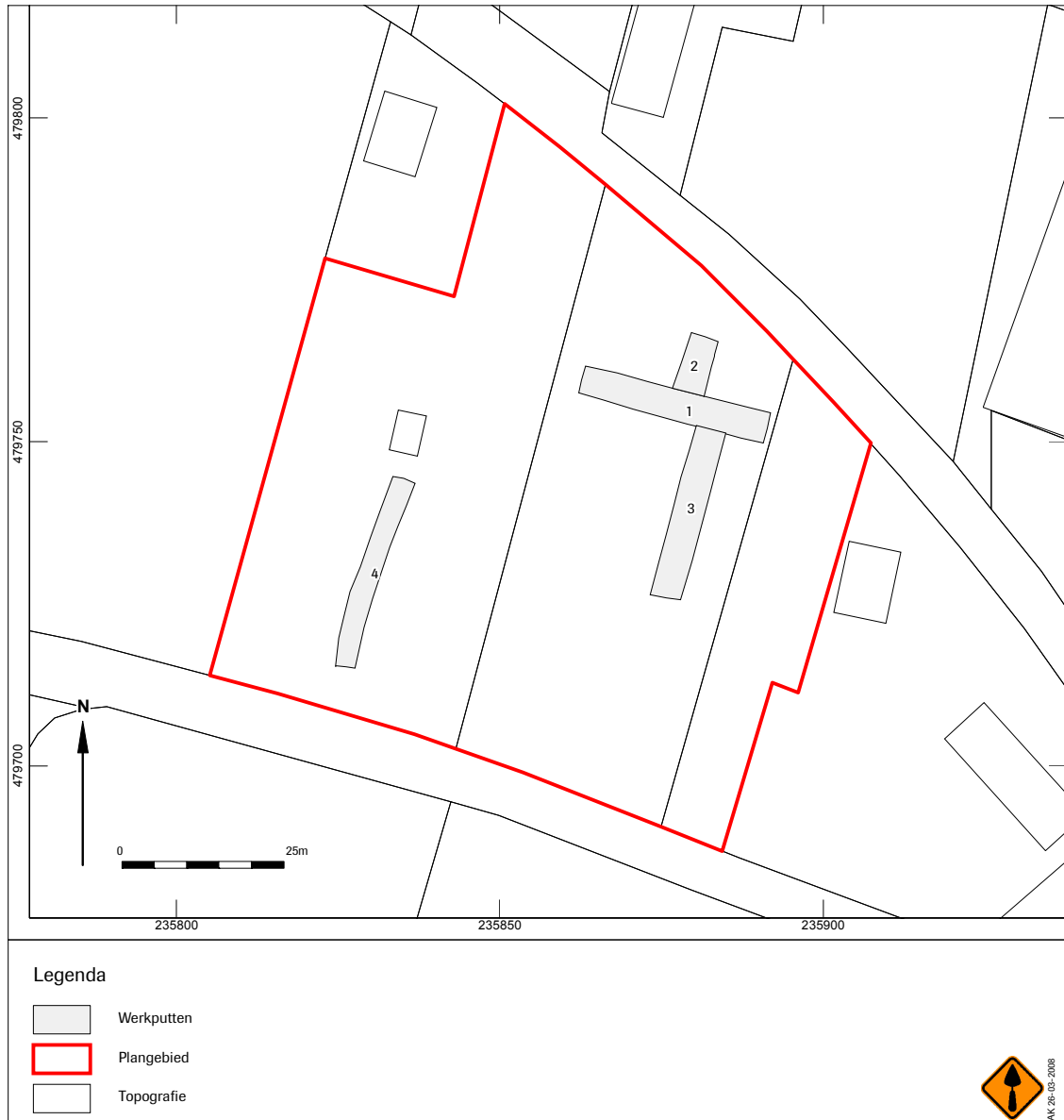
Dit rapport betreft een standaardrapport zoals genoemd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA 3.1 -specificatie VS05). In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd, waarna de eerste conclusies volgen. Dit onderzoek vormt de basis van waaruit verder synthetiserend onderzoek kan plaatsvinden. Bij dit synthetiserend onderzoek kan, indien nodig, altijd worden teruggegrepen op de basisgegevens.

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk volgt een omschrijving van de onderzoeksmethoden in hoofdstuk 2. Vervolgens zullen de resultaten van het onderzoek besproken worden. Tenslotte volgen de synthese en de waardering.

2 Methoden

Het onderzoek is uitgevoerd conform de KNA 3.1 en het PvE.³ Tijdens het IVO zijn vier proefsleuven aangelegd, met een totale oppervlakte van 415 m² (afb. 2).

Afb. 2 Overzicht proefsleuven

In het PvE werd een werkwijze voorgesteld waarbij haaks op elkaar twee sleuven zouden worden aangelegd. Als eerste zou de oost-west gerichte sleuf worden aangelegd. Dit om de eventueel aanwezige palenrijen zoals deze bij het onderzoek ten noorden van de Zwiksweg aanwezig waren, te lokaliseren. Vervolgens zou de noord-zuid gerichte sleuf worden aangelegd tussen de eventueel aan te treffen palenrijen, om andere oudere sporen te kunnen documenteren. Uiteindelijk is tijdens het veldwerk de oost-west gerichte sleuf een tiental meter naar het oosten opgeschoven vanwege de aanwezigheid van een hekwerk. In deze sleuf werden geen

³ Van der Velde 2007

(middeleeuwse) palenrijen aangetroffen maar wel een zestal aan elkaar gerelateerde sporen. Om de aard van deze sporen vast te kunnen stellen, is de noord-zuid georiënteerde sleuf in twee delen gesplitst, die iets verschoven ten opzichte van elkaar zijn aangelegd (zie afb. 2). Uiteindelijk is aanvullend op de geplande sleuven nog een extra sleuf aangelegd aan de westzijde van het terrein.

De vlakken zijn machinaal aangelegd. Tijdens de aanleg van het vlak zijn vondsten in vakken van 4 x 4 m verzameld. Bijzondere vondsten zijn als puntvondsten ingemeten. Grondsporen zijn direct ingekrast. De vlakken en de stort zijn met behulp van een metaaldetector onderzocht. Vervolgens is het vlak en ieder spoor daarin gefotografeerd en getekend (schaal 1:50), waarbij om de 4 m een waterpashoogte is bepaald. Een selectie van de aangetroffen grondsporen is met de hand gecoupeerd waarbij vondsten zijn verzameld. Deze selectie berust op de wens om de aard van een aantal sporen te achterhalen en tevens om te trachten de aangetroffen structuur nader te dateren. De coupes zijn gefotografeerd en getekend op schaal 1:10. De sporen zijn niet afgewerkt.

Tijdens het aanleggen van het diepste vlak werd een putprofiel aangelegd. Een aantal kolommen (twee tot drie per proefsleuf) zijn gefotografeerd en getekend (op schaal 1:20) en vervolgens beschreven.

3 Resultaten

3.1 Fysisch geografisch onderzoek

De basis van het profiel bestaat uit zwak siltig matig fijn zand. De top van dit zand is matig humeus. In de top van het zand komen kleine fragmenten aardewerk spikkels, verbrande klei en brokjes houtskool voor. Op basis van de structuur van de laag, de dikte en de aard van de archeologische vondsten is deze laag geïnterpreteerd als akkerlaag. Deze akkerlaag is niet over het gehele terrein aangetroffen.

Op (de restanten van) de akkerlaag zijn drie pakketten sterk humeus zwak siltig matig fijn zand aanwezig. Het bovenste pakket betreft de moderne bouwvoor. De twee pakketten daaronder zijn beiden geïnterpreteerd als plaggendek.

De aangetroffen bodemhorizonten wijzen op relatief droge omstandigheden waaronder de bodems gevormd zijn. Op basis van het onderzoek dat eerder in de regio heeft plaatsgevonden kan worden gesteld dat de vindplaats in ieder geval in de Vroege Middeleeuwen maar waarschijnlijk al eerder op de overgang heeft gelegen van een relatief droog naar een relatief nat gebied. Als de verbreiding van het plaggendek indicatief is voor het voorkomen van de betere landbouwgronden dan heeft de vindplaats ook gelegen op de rand van de betere akkergronden.

In het Laat-Paleolithicum vormde de vindplaats een relatief hoge locatie in het landschap met een goed overzicht over zowel het dal van de Boven-Regge als het dal van de Midden-Regge, voor een gemeenschap die leefde van de jacht op groot wild een strategische plek. In de latere prehistorie vormde de stuwwal van Enter een groot oppervlak in een verder moerasige omgeving die werd doorsneden door enkele beken. De vindplaats is gelegen op de overgang van de relatieve hoogte van de stuwwal en het lager gelegen moerasgebied. Als gevolg van de aanwezigheid van keileem in de diepere ondergrond heeft de stuwwal van Enter een relatief goede waterhuishouding waardoor het gebied al relatief vroeg in gebruik is genomen door landbouwende gemeenschappen. Vanaf de Middeleeuwen is de stuwwal als gevolg van een doorlopende bemesting geleidelijk opgehoogd. Mogelijk is plaatselijk verstuuving van het dekzand opgetreden, dit heeft echter het gebruik als akkerland niet beïnvloed.⁴

3.2 Sporen en structuren

In werkput 1 is een zestal grondsporen aangetroffen, die samen een structuur vormen. Het betreft de palen met de spoornummers 10, 11, 12, 14, 15 en 16 (zie afb. 3). Samen vormen ze een spieker met een noordwest- zuidoostelijke oriëntatie. De onderlinge afstand tussen de paalgaten verschilt. Tussen de vier noordwestelijke paalgaten zit in de lengterichting een kleinere afstand (circa 1 meter) dan tussen die aan de zuidoostelijke kant (circa 1.50 meter). De totale grootte van de structuur is circa 3,25 bij 1,70 meter. Het gaat om donkerbruine ronde paalsporen die 26 tot 45 cm diep zijn. Er zijn (op spoor 14 na) twee vullingen in te herkennen. De vullingen kunnen verklaard worden als de paalkuil en het mogelijke grondspoor van de voormalige paal. In een van de paalgaten is een stuk aardewerk gevonden dat in de IJzertijd gedateerd kan worden. Naast de spieker zijn nog twee losse paalsporen aangetroffen (bijlage 1).

In werkput 3 ligt een zestal palen op een rij. Ze lopen van het zuidwesten naar het noordoosten. Het begin en/ of uiteinde van de reeks ligt niet in de putten die aangelegd zijn. De sporen hebben een diameter van gemiddeld 13 cm, bij één vastgestelde diepte van 34 cm (spoor 4).

Werkput 4 leverde twee parallel aan elkaar gelegen banen op, met daarnaast 19 ovale tot langgerekt rechthoekige grondsporen. De banen hebben een licht gebogen verloop en blijken op een iets lager niveau te bestaan uit individuele sporen. Deze sporen hebben een grijze vulling en zijn gemiddeld 13 cm breed en 10 cm diep. De onderlinge afstand tussen de banen is circa 30 cm. De naastgelegen kuilen zijn circa 25 cm diep met soms een bruinere vulling (bijlage 2).

⁴ Zie ook van Zijverden 2008, 19-22.

Afb. 3 overzicht spieker in vlak

Ten slotte zijn in de oostelijke hoek van werkput 1 zes losse sporen gevonden die geen deel uit lijken te maken van een structuur. Het betreft vijf paalsporen en één kuil. De paalsporen hebben een gemiddelde doorsnede van 18 – 20 cm. De kuil is waarschijnlijk van recente datum. Tevens loopt er een greppel van noord naar zuid door de werkput. Deze is half rond in doorsnede en 12 cm diep. In werkput 2 is een enkele paalkuil aangetroffen. De datering van de losse paalsporen en de greppel is onduidelijk.

3.3 Vondstmateriaal

Aardewerk

S. Beckerman

Het aardewerk is gefragmenteerd en bestaat uit dunne scherven. Het kent een magering van fijn steengruis, fijn gebroken kwarts en zand en af en toe een beetje potgruis. Vanwege de gefragmenteerde aard en de lange doorlooptijd van de toegepaste magering, is het moeilijk te dateren. Het aardewerk is globaal in de IJertijd te plaatsen. Er komt zowel donker oxiderend aardewerk voor als scherven met oxide-tinten. Enkele scherven vertonen kenmerken van secundaire verbranding. De enige scherf die uit een spoor komt is reducerend gebakken (met weinig zuurstof) en is besmeten aan de buitenkant, waarbij ook opvallende stukjes steengruis zijn te zien. De profilering is flauw, er valt dus niets te zeggen over de potvorm.

Naast het in de IJertijd gedateerde aardewerk komen ook scherven voor die zijn te dateren in de (Late) Middeleeuwen.

Vuursteen

M. Niekus

Bij de aanleg van het vlak in put 4 zijn enkele vuursteenfragmenten aangetroffen. Het gaat daarbij om een fragment van een "maasei" zonder sporen van bewerking, een verbrand hoekig stukje vuursteen met sporen van bewerking (vnr. 12) en een vorstsplijtstuk zonder sporen van bewerking (vnr. 18). Ook in spoor 11 put 1 is een vorstsplijtstuk aangetroffen. Het hierop zichtbare spoor is vermoedelijk ontstaan door kraan of schep.

4 Synthese

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen die in het Programma van Eisen zijn gesteld zullen hier worden beantwoord op basis van de bevindingen van het proefsleuvenonderzoek.

- Wat is de horizontale begrenzing, de ligging en de omvang van de archeologische resten?
De sporen zijn aangetroffen in het noordoostelijke deel van de proefsleuven 1 tot en met 3 en in de zuidwestelijke hoek, in proefsleuf 4, zodat sprake is van een brede spreiding over het plangebied.
- Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische grondsporen aanwezig, onder andere van de hopplantage?
 - Zo ja, wat is de aard, datering en fysieke kwaliteit van deze grondsporen?
Op het terrein is een dubbele noord-zuid lopende palenrij aangetroffen. Tevens zijn een greppel, een enkele palenrij en verschillende losse sporen gedocumenteerd. Ten slotte is een noordwest-zuidoost georiënteerde spieker aangetroffen. De spieker dateert vermoedelijk in de IJzertijd, de overige sporen in de IJzertijd en Middeleeuwen. De fysieke kwaliteit van de sporen is goed. Sporen van de hopplantage zijn niet aangetroffen.
- Welke relatie is te leggen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek?
In de directe omgeving zijn, op dezelfde dekzandrug, (delen van) nederzettingen aangetroffen die te dateren zijn in de Late Bronstijd – Vroege IJzertijd en de Romeinse tijd. Tevens is een systeem van paalzettingen uit de Middeleeuwen aangetroffen en zijn bovendien sporen teruggevonden van een jachtkamp uit de Federmessecultuur. De hier aangetroffen sporen die te dateren zijn in de Middeleeuwen en IJzertijd zijn niet direct te relateren aan de eerder gedane vondsten. De vindplaats kan echter het huidige beeld van ontginning en ontwikkeling aanvullen.
- Welke materiaalcategorieën zijn aanwezig, wat is de vondstdichtheid en hoe is de fysieke kwaliteit van het materiaal?
Tijdens het onderzoek zijn naast een enkel stukje slak en metaal met name natuursteen en aardewerk in substantiële hoeveelheden aangetroffen (n >40). De fysieke kwaliteit van het materiaal is over het algemeen goed (matig verweerd en matig gefragmenteerd).
- Is er sprake van een behoudenswaardige vindplaats?
De aangetroffen sporen en vondsten zijn van zodanige aard en kwaliteit dat de vindplaats als behoudenswaardig kan worden aangemerkt.
- Is vervolgonderzoek nodig en welke methoden zouden hierbij kunnen worden ingezet?
Op basis van de resultaten is de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt. Indien behoud in situ niet tot de mogelijkheden behoort, wordt een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving geadviseerd.
- Is er een gelaagdheid in het plaggendek en hoe kan deze geïdentificeerd worden?
In het profiel is sprake van twee pakketten, die beide geïdentificeerd zijn als plaggendek. Het zou kunnen gaan om twee lagen plaggendek met een verschillende herkomst.
- Wat is de opbouw van het bodemprofiel?
Aan de basis een oude akkerlaag, deze was niet overal bewaard. Ook indien niet bewaard bleek het sporenniveau intact. Daarboven twee pakketten plaggendek en de bouwvoor.

5 Conclusie

5.1 Waardering van de vindplaats

De waardstelling, zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1, specificatie VS06) gebeurt op drie niveaus: belevingswaarde, fysieke kwaliteit en inhoudelijke kwaliteit. De eerste is niet van toepassing omdat de vindplaats niet bovengronds zichtbaar is. Alleen de laatste twee niveaus zijn op deze vindplaats van toepassing. De fysieke kwaliteit van de vindplaats is gebaseerd op haar conservering en gaafheid. De conservering geeft aan in hoeverre de resten behouden zijn, de gaafheid in hoeverre de vindplaats nog compleet is. De beoordeling is voor zowel gaafheid als conservering: drie punten voor hoge, twee punten voor middelhoge en één punt voor lage kwaliteit.

De vindplaats is ruimtelijk goed bewaard gebleven en kan dus worden beschouwd als zijnde van middelhoge kwaliteit. Tijdens het onderzoek zijn sporen van een spieker aangetroffen. De direct aan deze spieker te relateren sporen zoals een huisplattegrond, greppels en andere spiekers zijn nog niet aangetoond. Het deel met sporen is echter van voldoende omvang om van een representatief deel van een erf te spreken, waarbij het erf zich in de directe omgeving zal bevinden.

De conservering van de grondsporen is goed. Het aardewerk dat verzameld is tijdens het aanleggen van de sporenvlakken is matig verweerd en matig gefragmenteerd. Bot en zaden zijn slecht bewaard gebleven. Hierbij moet worden bedacht dat op regionaal niveau de conserveringsomstandigheden voor de vindplaats kenmerkend zijn voor dit gebied. De conservering van sporen en vondsten wordt hoog gewaardeerd.

De waardering van beide fysieke kwaliteitscriteria is in totaal vijf punten. Dit is een score die bovengemiddeld is en die haar het predikaat 'behoudenswaardig' oplevert (tabel 2).

Ook op inhoudelijke kwaliteit, uitgedrukt in waarden voor zeldzaamheid, informatie en ensemble, wordt de vindplaats beoordeeld met hetzelfde puntensysteem. In de directe omgeving van de vindplaats zijn resten opgegraven van nederzettingen daterend van Bronstijd tot Middeleeuwen. De informatiewaarde en ensemblewaarde van de vindplaats worden daarmee ieder gesteld op drie punten. De totale score voor de inhoudelijke kwaliteit is acht punten en de waardering van de vindplaats op basis van deze criteria is dan ook hoog.

De totale score levert de vindplaats het predikaat behoudenswaardig.

Tabel 2. Scoretabel waardstelling (naar KNA, versie 3.1).

Waarden	Criteria	Scores			Totale score
		Hoog	Midden	Laag	
Beleving	Schoonheid	Wordt niet gescoord			
	Herinneringswaarde	Wordt niet gescoord			
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2		≥ 5 behoudenswaardig
	Conservering	3			
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2		≥ 7 behoudenswaardig
	Informatiewaarde	3			
	Ensemblewaarde	3			
	Representativiteit	N.v.t.			

5.2 Selectieadvies

Verspreid liggend over het plangebied zijn behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. Ter bescherming van de geconstateerde archeologische waarden bestaan twee mogelijkheden, namelijk behoud *in situ* (op de huidige locatie) door planaanpassing of, indien dit niet mogelijk is, behoud *ex situ* door middel van een definitief archeologisch onderzoek (opgraving). Op basis van het proefsleuvenonderzoek kan op voorhand geen selectie van het op te graven gedeelte worden gemaakt. Daarom wordt geadviseerd om aan de oost-, west- en zuidzijde van het plangebied aanvullende proefsleuven te graven. Op basis hiervan kan de omvang van het daadwerkelijk op te graven areaal nauwkeurig worden bepaald.

Literatuur

Deeben, J. O. Brinkkemper, B.J. Groenewoudt, R.C.G.M. Lauwerier, 2006: *Een Federmesser site van de Enterse akkers. Het zandeilandenrijk van Overijssel.* Amersfoort.

Houkes, M.C. & H.M. van der Velde, 2008. *Enterse akkers onderzocht. Enter de Akkers fase 2 gemeente Wierden, een archeologische opgraving.* Amersfoort, ADC-rapport 993.

Hulst, R.A., 2003: *Enter, De Akkers Zwiksweg, Archeologische waarneming aanleg bouwput naast huisnr. 18, Deventer, BAAC rapport 03.065.*

Hulst, R.A., 2004: *Wierden Enter De Akkers, Definitief Archeologisch Onderzoek, Deventer, BAAC rapport 02.038.*

Van der Velde, H.M., 2007. *Programma van Eisen Wierden Enter De Akkers 3.* Amersfoort.

Zijverden, W.K. van 2008. Fysisch geografisch onderzoek: Landschappelijke ligging Enter. In: Houkes, M.C. & H.M. van der Velde, 2008. *Enterse akkers onderzocht. Enter de Akkers fase 2 gemeente Wierden, een archeologische opgraving.* Amersfoort, ADC-rapport 993. 19-22.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1. Locatie van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

Afb. 2. Overzicht van de putten.

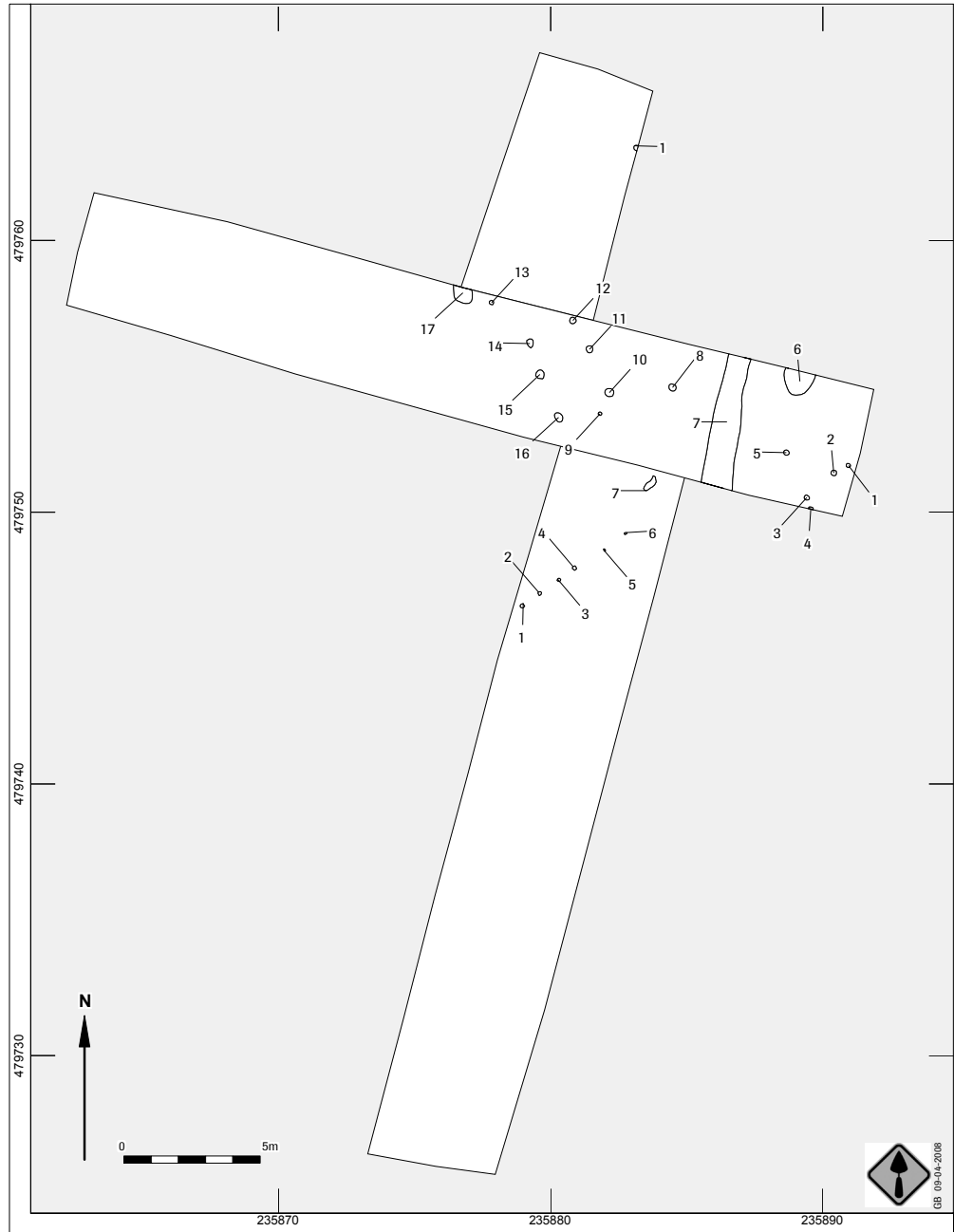
Afb. 3. Overzicht aangetroffen spieker

Tabel 1. Tijdsduur van de verschillende (pre)historische perioden.

Tabel 2. Scoretabel waardestelling (naar KNA 3.1).

Bijlage 1 alle sporen kaart proefsleuven 1, 2 en 3

Bijlage 2 alle sporen kaart proefsleuf 4

